

Dilettant i Kirkeby forsamlingshus ca. 1955. Forrest midtfor: Min mor Ingrid. Række 2 t.v.: Min faster Julie. Række 3 nr. 2 (der viser ben) Onkel Ernst (fasters mand). Nr. 6 i sort med hat og overskæg: Min far Harry. Da jeg stødte på billedet gik det op for mig, hvorfor jeg altid havde min naturlige plads forrest på scenen, klar på noget gøgl.

Roadtrip i slægtens hjulspor

»Min familie er blevet meget større, efter den her tur«. Sådan lød det fra min søn på 14 år efter et roadtrip til min fynske og sønderjyske fortid

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Min 14-årige søn Marius har længe barslet med ideen om et far-søn roadtrip. Det er også ham, der har efterlyst at møde min fynske og sønderjyske fortid og den del af familien, der er gledet lidt ud. Turen skal foregå i min nyerhvervede 10 år gamle Citroën C5 stationcar, og vi skal tilmed prøve at sove bag i bilen. Vi har lagt bagsæderne ned og polstret bunden af bilen nogenlunde. Jeg har ringet rundt og lavet aftaler for at sikre, at folk er hjemme og har lyst til at møde os, og jeg har fyldt en lille papkasse med 5-6 gamle fotoalbum samt et par nyere egnshæfter om teglværksarbejdere i Egebjerg kommune.

Min kone har kun en storebror, og selv er jeg enebarn. Tilmed mistede jeg begge forældre som barn, så man skal lige et hak længere ud i stamtræet for at finde familie, men til gengæld har jeg bebyrdet mine børn ved at slå et slag forbi steder, hvor jeg har trådt mine barnesko. Men det har altid været på vej hjem fra en ferie og har sjældent udløst de store jubelscener.

Min datter Luna på 31 flyttede i star-

ten af året med sin mand og to meget små børn ud på et nedlagt landsted mellem Horsens og Juelsminde. Her foregår turens første besøg. De fire bor på samme grund som min svigersøns forældre. Det tager lidt tid at finde frem ved hjælp af et gammeldags bilkort, og det er utroligt så mange små veje og nedlagte landbrug, der findes i det område.

Stå af ræset

De har brugt tid på at sætte hus i stand og få haven tilsæt, mens de har gået hjemme med de to små børn. Det at stå af ræset er et valg, de har gjort. Lunas mor - min eks-hustru og jeg - kørte faktisk lidt den samme stil, da børnene var små.

Sidst på eftermiddagen takker vi af og sætter kursen imod Sdr. Bjert lidt syd for Kolding. Her bor Stig, som jeg har kendt i over 40 år. Han er måske lidt medvirkende til, at vi er af sted på denne tur. Som helt unge, var vi nemlig på cykeltur i et par uger for at besøge hinandens familie og en gammel skolelærer på Fyn, Lolland og Sjælland.

Jeg vil gerne have, at det kun var fordi, vi ville give hinanden indsigt i vo-

»Lykkens Dal«, bindingsværksgård i Egebjerg på Sydfyn ved høsttid ca. 1960. Fra venstre: Tante Martha, mor: Ingrid Køhler f. Møller. Artiklens forfatter ca. 4 år. Johannes Møller, min morfar og ejer af gården. Fætter: Jens Holger Køhler. Øverst på læsset: Morbror Bendt Møller, kommende gårdejer.

Lystige gårdmusikanter ca. 1940 - 50. Fra venstre min far Harry Køhler sammen med tre ukendte musikere med god plads i bukserne. Jeg mistede min far som 9-årig, og husker ham ikke spille, men det siges, at han kunne få lyd ud af det meste. Det giver god mening, at musik er omdrejningspunktet i min søns og mit liv.

res familiebaggrund, men ved nærmere eftertanke spillede det måske også lidt ind, at der var gratis mad og overnatning. Det får vi aldrig opklaret, men det vigtigste er, at cykelturen var en succes, og vi har benyttet mange anledninger til at prale med projektet.

Vi har en del til fælles: Er begge uddannede pædagoger, gift med en psykolog, og så har vi ejet en saxofon i over 40 år. Den er svær at komme efter. Min søn og jeg bliver trakteret med en steg, der har været i ovnen med nogle friske krydderurter og er ledsaget af en heftig brun sovs, en rigtig herreret.

Rødvin og porter

Snakken falder på livet og musikken, og der åbnes en god spansk rødvin og senere en Limfjords Porter til at skylle efter med.

Til morgenmad er der ikke overraskende: Bacon, pølser, baked beans og spejlæg. Onde tunger vil påstå, at det er for at kompensere for, at hans ældste søn netop er flyttet til Danmark med sin spanske kæreste, - de er nemlig begge veganere, men nej. Sådan har det altid været.

Fredag morgen fortsætter road-trippet

med kurs mod Haderslev. Vi går en runde på Haderslev Private Realskole, der nogenlunde ligner sig selv. Det var hertil jeg ankom i 5. klasse en snedækket februar måned midt i skoleåret efter at have mistet min mor.

En stor omvæltning

Jeg husker det som en stor omvæltning. Jeg har personligt været iværksætter for en del træf for den gamle klasse herfra siden hen. Det er en rigtig god følelse at mødes med mennesker, man er vokset op sammen med. Vi finder let frem til sommerhuset i Kelstrup, hvor min 80-årige kusine bor.

Her er de gamle fotoalbum guld værd. Sønnen siger ikke så meget, men suger de mange beretninger til sig fra den gang, hvor det ikke var et særsyn med en hestetrukken vogn.

Vi har den samme historik, men kusinen er 15 år ældre, og kan derfor forklare og huske nogle ting, som jeg ikke kender til.

Efter frokost kommer de gamle album frem igen, og vi får os nogle gode grin sammen.

Ud til Skovby 12 km sydvest for Haderslev. Landsbyen er virkelig

udkantsramt. I byens midte ligger 5-6 bondegårde. Ved ud- og indkørslen 12-15 enfamiliehuse, hvor de ældste tydeligt er bygget i tysk stil fra før 1920. Købmand og bager er lukket for længst. Selv en forårsdag i nogenlunde godt vejr ser det hele trist og misligholdt ud. Vi banker på i huset, hvortil jeg kom til min plejefamilie, - min kusines familie som 11-årig, men der bliver ikke åbnet, selv om der holder en bil i indkørslen, og der sidder en lyshåret kvinde i stuen med næsen i en computer.

Med bue og pil

Lidt henne er vejen blind på grund af den sønderjyske motorvej, der selvsagt larmer en del. Min kammerat og jeg sprang ud af vinduet om natten og huggede benzin hos bønderne. Vi skød også med bue og pil efter køerne ude på marken bag huset. Jeg husker en gang, da en bondemand råbte efter os, medens en ko stæsedde hen over marken med en pil daskende fra ryggen som i en spansk tyrefægterarena. Så var der dengang, vi stjal en Velo Solex og drøede rundt på jordvejene i ugevis, indtil stemplet satte sig, og vi gravede den ned i haven for at slette sporene. Det er vist godt, at mor ikke er med på det her road-trip!

Fra Sønderjylland går turen direkte til Sydbyn. Omvendt af det der skete for mig i det virkelige liv. Vi er forbi Kirkeby Centralskole og huset på Kirkevej, hvor jeg boede, til jeg var 11 år.

Gad vidst om det er Tornerose, som bor der nu? Alt er helt tilgroet. Vi går lidt ned ad vejen, hvor min bedste legeskammerat Per boede. Kvinden her siger, at der bor en enlig mand, som holder sig meget for sig selv. Vi går tilbage og ind

» Så var der dengang, vi stjal en Velo Solex og drøede rundt på jordvejene i ugevis, indtil stemplet satte sig, og vi gravede den ned i haven for at slette sporene

i indkørslen. Er vinduerne punkterede, eller har de bare ikke været rengjort i 10 år? Måske begge dele. Malingen hænger i store flager og har for længst sagt farvel til vindskeder og vinduer. Gennem glasset i gangdøren ses papkasser, så man kan man regne ud, at døren ikke benyttes.

Der holder en Berlingo parkeret, så manden er øjensynligt hjemme, men jeg har ikke mod til at gå ned ad kældertrappen og råbe ind i huset. Og jeg behøver egentlig heller ikke at opleve det roderi, der forventeligt vil møde os.

Jeg fortæller min søn lidt om, hvordan vi drenge legede på vejen. Om det var sommer eller vinter, så husker jeg det, som om vi altid tonsede rundt udenfor. Vi lavede jordhuler, klatrede i træerne, cyklede rundt i området, og de fleste havde en cykel med twinsæde og uden skærme. »Nu kører I vel ikke dørtræk?« (altså vildt), sagde min far på klingende fynsk. At »dør-træk« betyder »Dirt rack«, fandt jeg først ud af mange år senere.

Det var den samme periode, hvor »Te Be-Atlas« var på banen. Vi kører op til Stenstrup og tager et kig på det, der

er tilbage efter de syv teglværker, som dominerede området visuelt med deres tårnhøje runde skorstene. Min farfar Kristian Holger Køhler købte et hus her i 1905 for svimlende 5000.- kr., så han måtte ud og låne. I sommeren 1909 blev han gift med min farmor Marie, og den 21. november samme år kom min far til verden som den første i en søskendeflok på fire drenge og en pige. Det skulle jo nødt hedde sig med børn uden for ægteskab.

Alle arbejdede de på teglværket, undtagen min faster, der til gengæld var pige i huset hos min moster, der var gift med direktøren for teglværket. Det fremgår af en anbefaling, jeg mødte i et af de gamle album. Her var to købmænd med 30 meters mellemrum, og en slagter midt mellem de to.

Hyggeligt i bilen

Efter klokken 21 udser vi os et hjørne af den tomme p-plads ved Egebjerg Friskole og lægger os tilrette med soveposer bag i bilen. Det er helt ubeskriveligt hyggeligt. Kort efter kommer et par hundeluftere forbi, en mand og en kvinde, og jeg noterer, at manden har fat i sin telefon.

Vi holder op ad et hegn og det blæser kraftigt, så grenene bevæger sig dramatisk lige uden for vinduet.

Selv om jeg vågner mindst 15 gange i løbet af natten, er det en herlig oplevelse. Også fordi min søn er så begejstret.

Klokken halv ni om morgenen, da vi er på vej af sted, kommer en kæmpe stor grå ny elbil rullende ind på p-pladsen, og manden fra i går ruller vinduet ned: »Det er privat område her« siger han. »Vi er på vej, og har ikke gjort nogen

fortræd« svarer jeg. Da han er kørt, kommer min 14-årige søn med udtalelsen: »Han lignede en, der havde fået besked af konen på at sige det«.

En kilometer herfra ligger den strå-tækte bindingsværksgård, hvor min mor voksede op sammen med to søstre og to brødre. En yngre schweizisk mand købte gården for tre et halvt år siden og vil gerne møde os. Han viser rundt først ude og i stald og lade siden indendørs. Han har renoveret en god del, men i respekt for stedet, hvilket jeg roser ham for.

Alle hjælp til

Jeg fortæller ham om dagliglivet på gården, hvor min morbror havde 10-11 køer samt kvier og kalve, svin, høns, katte og en hund.

Ved høsttid hjalp hele familien til, og når en gris skulle slagtes på vaskebænken i bryggerset, stod vi børn i behørig afstand, for den skreg i vilden sky, og blodet blev tappet og lavet til blodpølse. Alle fik en del af udbyttet med hjem.

I Kværndrup har vi inviteret os selv på kaffe hos min afdøde fætters datter og hendes mand. Jeg husker, da hun blev født for 50 år siden, men har ellers kun mødt hende til et par begravelser. Albummene kommer frem igen og hendes to teenagedøtre ser- og lytter interesseret med. Min fætter Hans og jeg havde et særligt forhold.

Senere sætter vi kursen mod Laven med en ualmindelig god mavefornemmelse. Godt vi gjorde det! Min søn siger: »Jeg føler at min familie er blevet meget større efter den her tur«. Ja, tænker jeg ved mig selv, og du har fået del i min livsfortælling.

Aftenstemning i Citroënen med chokoladestik til dessert efter et par velvoksne rullekebabbs. Bagsæderne er lagt ned og gulvet polstret med liggeunderlag og vattæpper. Men jeg må have overset en ært underneden det hele, for jeg sov elendig. Det var dog fuldstændig ligegyldigt når konceptet holdt vand, - også så rigeligt endda.

Min fætter Hans' (H. C. Andersens) datter Marianne fra Kværndrup studerer gamle fotoalbum sammen med døtrene Lea på 16 og Anna på 19 år.

Min søn Marius på 14 år sammen med schweizeren, der overtog slægtsgården for tre et halvt år siden.